

فرم ارائه تجارب موفق در زمینه ICT روستایی

۱- عنوان تجربه: پرداخت سود سهام عدالت

۲- نام سازمان: پست بانک ایران

۳- ارائه

نام: علی نعمتی

سمت: عضو هیات مدیره

تحصیلات: فوق لیسانس

پست الکترونیکی:

آدرس و تلفن: تهران - خ مطهری - پ ۲۳۷ - ط ۷ - ۸۱۵۶۴۰۷۰

۴- مسائل و مشکلاتی که موجب ضرورت اقدام به این تجربه بود(ضرورت موضوع): یکی از اهداف مهم پست بانک گسترش خدمات مالی و انجام نمایندگی در پرداخت و دریافت از طرف مردم می باشد. در این راستا، برای اجرای طرح تحول اقتصادی و پرداخت سود سهام عدالت به روستائیان، بهترین گزینه ای که می توانست این مهم را انجام دهد دفاتر ICT روستایی بود. همچنین ضریب رقابتی پست بانک نسبت به سایر بانکها، حضور دفاتر خدمات بانکی روستایی است که امکان حرکت و دستیابی به اهداف از طریق روستاها، برای پست بانک به سهولت بیشتری امکان پذیر است. همچنین این دفاتر می توانند زمینه لازم برای ارائه خدمات به سایر سازمانهای دولتی را فراهم سازد. قابلیت فناوری اطلاعات و ارتباطات برای توسعه پایدار روستاها با تکیه بر افزایش اشتغال، توسعه آموزشهای همگانی، بهبود وضعیت نیروی انسانی، توسعه کشاورزی مکانیزه و استفاده موثر از زیر ساختهای ملی در حال توسعه می باشد.

۵- تشریح مراحل اجرای این تجربه در سازمان: بدین منظور تفاهم نامه ای بین شرکت کارگزاری سهام عدالت و پست بانک در تاریخ ۸۷/۹/۶ منعقد گردید. سپس به دستور مدیر عامل پست بانک و نظر به اهمیت آن ستادی مرکب از ۹ نفر به ریاست یکی از اعضای هیات مدیره و ۸ نفر از مدیران بانک و بالغ بر ۴۰۰ نفر ساعت جلسات هماهنگی انجام، تا رویه های اجرایی طرح تدوین گردد که در این خصوص اقدامات انجام شده به شرح ذیل می باشد:

اداره کل دفاتر خدمات بانکی:

- برگزاری جلسات متعدد در ستاد پرداخت سود سهام عدالت جهت ایجاد هماهنگی های لازم به منظور اجرایی نمودن طرح پرداخت در دفاتر روستایی (تشکیل ۱۰ جلسه کارشناسی)
- انجام اصلاحات و تغییرات لازم بر روی فهرست کدینگ اعلامی بر اساس اعلام نظر واحدهای اجرایی.
- تخصیص کد بانکی به دفاتر خدمات بانکی (۲۶۰۰ دفتر شهری و ۸۲۰۰ دفتر روستایی).
- پیش بینی های لازم جهت تامین دفترچه های حساب قرض الحسنه پس انداز جهت چاپ و توزیع حدود ۲ میلیون فقره بین استانها به تناسب سهمیه های تخصیص یافته به آنان.
- اخذ فایل اطلاعات و مشخصات سهامداران از شرکت کارگزاری سهام عدالت و تبدیل آن در قالب فرمت مشخص و تفکیک آن در سطح استانی و اعلام آن به واحدهای اجرایی.
- هماهنگی برای افتتاح حساب برای شرکت کارگزاری سهام عدالت در مدیریت شعب منطقه جنوب تهران و واریز وجوه مربوط به سود سهام عدالت به حساب مزبور
- نظارت و انجام هماهنگی های لازم جهت رفع نیازها و درخواست های استان ها در خصوص اجرای طرح پرداخت سود سهام
- حضور مستمر در گروه Help disk برای کمک به استانها و شهرستانها
- تهیه و تنظیم گزارشات آماری در خصوص روند و وضعیت پرداخت سود سهام عدالت برای کلیه استانها

اداره کل تشکیلات و روشها :

- کارشناسی فرآیند و روشهای اجرایی طرح.
- تهیه فرمت نهایی دفترچه های حساب بانکی برای دفاتر.
- تهیه دستورالعمل اجرایی و مالی پرداخت سود سهام عدالت توسط شعب و دفاتر خدمات بانکی روستایی که شامل سه فصل زیر بوده است :
- فصل اول : کلیات ، فصل دوم : عملیات اجرایی و مالی در مدیریت شعب منطقه جنوب تهران و شعبه مجری ، فصل سوم : عملیات اجرایی و مالی در شعب
- تهیه و تدوین عملیات اجرایی در دفاتر خدمات بانکی روستایی.
- تهیه راهنمای کاربری پرداخت سود سهام عدالت در دو فصل : فصل اول: کلیات ، فصل دوم : عملیات کاربری (عملیات کاربری اجرایی دفاتر ، عملیات کاربری اجرایی شعب ناظر)

اداره کل خزانه داری و مبادلات :

با توجه به حجم بالای گردش پول در حد ۱۱۰۰ میلیارد ریال در شبکه پست بانک سراسر کشور و نیاز به اجرای مدیریت بهینه در جهت توزیع وجه نقد ، در این خصوص از طرف اداره کل خزانه داری و مبادلات بانک با ناظر پولی بانک مرکزی مکاتبه و ضمن ارسال فهرست تفکیکی استانها مقرر گردید که ناظران پولی استانها با بانک ملی شهرستانها هماهنگی لازم را مبنی بر تامین نقدینگی شعب پست بانک به عمل آورند ، لذا در این خصوص با هماهنگی اداره کل خزانه داری و مبادلات و مدیریت شعب استانها مقرر گردید که شهرستانهایی که دارای حساب سیبا یا جام می باشند اعلام ، تا وجوه مورد تقاضا مستقیماً از تهران به حساب آنان کارسازی شود.

اداره کل تولید و توسعه نرم افزارها :

- دریافت فایل اطلاعاتی سهامداران از شرکت کارگزاری سهام عدالت.
- طراحی و ایجاد یک نرم افزار جانبی قابل دسترسی از طریق اینترنت جهت ثبت و ورود اطلاعات سهامداران
- تفکیک اسامی سهامداران بر اساس شهرهای دارای شعب پست بانک
- ایجاد سرفصل بستانکاران موقت با معین سود سهام عدالت برای کلیه شعب پست بانک
- تعریف کد کاربری و رمز عبور برای متصدیان دفاتر خدمات بانکی روستایی مشمول طرح
- جمعیت اطلاعات پرداخت سود سهام و ارسال فایل اطلاعات به شرکت کارگزاری سهام عدالت در مواعدهای مقرر.

اداره کل آموزش ، تحقیق ، توسعه و بررسیهای اقتصادی :

اقدامات آموزشی در پرداخت سود سهام عدالت در دو مرحله به شرح زیر انجام گردیده است :
مرحله اول: ارائه آموزش توسط مدیریت شعب استان/منطقه و مربی فراز به کارگروه استانی و رؤسای شعب که شامل موارد ذیل بوده است:

- دستورالعمل های کاربری و اجرایی و مالی بوده و توسط رییس شعبه در اولین روز پس از تشکیل جلسه آموزشی کارگروه استانی و رؤسای شعب

- محتوی آموزشی
- برگزاری کلاس آموزشی در شعبه
- تکمیل صورت جلسه آموزشی سود سهام عدالت

مرحله دوم : ارائه آموزش توسط رؤسای شعب به متصدیان و کارگزاران دفاتر خدمات بانکی که شامل موارد ذیل بوده است:

- برنامه ریزی حضور کارگزاران در شعبه توسط رییس شعبه:
- محتوی آموزشی
- برگزاری کلاس آموزشی در شعبه
- تکمیل صورت جلسه آموزشی سود سهام عدالت ویژه کارگزاران

اقدامات انجام شده توسط مدیریت های شعب استانها / مناطق :

- تشکیل کمیته ای از دوایر ستادی به منظور پی گیری و نظارت مستمر طرح در سطح استان / منطقه
- هماهنگی با اداره کل آموزش، تحقیق ، توسعه و بررسیهای اقتصادی جهت برنامه ریزی لازم برای آموزش کلیه مسؤلین شعب استان / منطقه
- انجام تمهیدات لازم به منظور تامین به موقع تجهیزات اداری شعب
- هماهنگی لازم با مدیران شرکت های تعاونی سهام عدالت در مرکز استانها
- هماهنگی با اداره کل دفاتر خدمات بانکی جهت اجرای هر چه بهتر پرداخت وجوه
- هماهنگی با اداره کل خزانه داری جهت تامین وجوه پرداخت

اقدامات انجام شده توسط شعبه ناظر :

- انجام تمهیدات لازم در خصوص حمل و نقل وجوه نقد از طریق خطوط مبادله موضع موافقت نامه پست و پست بانک و یا ماشین پول رسانی در اختیار مرکز استان
- شارژ حساب صندوق با طرف حساب بستانکاران موقت معین (سود سهام عدالت)
- تنظیم روکش از مجموع برگه سهام پرداخت شده جهت ضمائم اسناد حسابداری به صورت جداگانه
- انجام تمهیدات لازم به منظور تامین به موقع تجهیزات اداری کارگزاران
- هماهنگی لازم با مسؤلین شرکت های تعاونی سهام عدالت در شهرستانها
- اخذ مدارک و مستندات پرداخت وجوه به صورت روزانه از کارگزاران و صدور اسناد حسابداری آنها جهت تعدیل روزانه حساب بستانکاران
- آموزش دستورالعمل اجرائی و راههای کاربری نرم افزار به کارگزاران

اقدامات انجام شده توسط کارگزاران :

- استفاده از محیط اینترنت جهت ارتباط با نرم افزار پرداخت سود سهام عدالت
- ورود کد کاربری و رمز عبور

- ورود شماره ملی / سهامدار
- رویت اطلاعات سهامدار و مطابقت آن با برگه سود سهام و کارت شناسایی معتبر
- ثبت عدد کنترلی سهامداران در محل تعیین شده در نرم افزار
- ذخیره اطلاعات
- درج مهر مشخصات در ظهر فرم سود سهام و تکمیل آن توسط سهامدار
- احراز هویت کامل سهامدار و مندرجات مهر مشخصات با استفاده از مدرک شناسایی معتبر
- ثبت ماشینی و درج مهرهای تاریخدار، نام متصدی و مهر دفتر در ظهر برگه سود سهام قسمتهای مربوط به بانک و سهامدار
- جدا نمودن قسمت مربوط به بانک پرداخت کننده از برگه سود سهام
- پرداخت مبلغ و اعاده برگه سود سهام به سهامدار
- اخذ گزارش از منوی پرداخت سود سهام عدالت به تفکیک سهام های پرداختی
- ارسال نسخ پرداخت شده سود سهام عدالت به همراه گزارش اخذ شده از سیستم به صورت روزانه به شعبه ناظر

مشکلاتی که در جریان پرداخت سود سهام عدالت وجود داشته عبارت از :

- کمبود نیروی انسانی در شعب ناظر و سرپرستی استانها به منظور نظارت بر عملکرد دفاتر خدمات بانکی
- عدم توانایی لازم در نزد برخی از کارگزاران جهت انجام و ارائه خدمات مالی و بانک و تقریباً آموزش ناپذیر بودن آنها
- وجود خطوط مبادله نامناسب در برخی استانها و شهرستانها و عدم همکاری مناسب پست در این زمینه
- فقدان امنیت مناسب بانکی در برخی دفاتر بدلیل عدم نصب دزدگیر و دوربین مداربسته
- لزوم برگزاری دوره های آموزشی به صورت مستمر برای کارگزاران
- نقص فنی تجهیزات برخی دفاتر و عدم امکان پشتیبانی لازم به دلیل کمبود نیرو
- قطعی و سرعت پائیم اینترنت در برخی دفاتر
- فقدان UPS در برخی از دفاتر و استانها
- لزوم افزایش سقف بیمه صنادیق دفاتر و وجوه در راه
- عدم تعیین نحوه تامین ملزومات مورد نیاز دفاتر و سرفصل پرداخت هزینه های آن
- فضای محدود برخی دفاتر به دلیل استقرار در کانکس

۶- شواهد یا نتایجی که اثربخش بودن تجربه را تایید می کند :

- تقدیر و تشکر مدیر عامل های شرکت سرمایه گذاری سهام عدالت استانهای ایلام ، آذربایجان شرقی ، خراسان رضوی ، سیستان و بلوچستان ، فارس ، کردستان ، لرستان ، یزد ، کرمان ، کرمانشاه از مدیران پست بانک استانهای مذکور
- تقدیر و تشکر فرمانداران شهرهای بافت ، جیرفت ، راور ، سیرجان ، بردسیر ، طبس و از روسای شعب شهرستانهای مذکور
- پرداخت سود سهام عدالت از تاریخ ۸۷/۱۱/۱۵ شروع و در طی دو هفته اول طرح که تقریباً ۹۰٪ کار انجام گردید ، مشاهده می گردد طبق جدول زیر تعداد حسابها رشدی معادل ۶۱٪ و مانده منابع رشدی معادل ۱۰٪ داشته است.

ردیف	تاریخ	تعداد حسابها	مانده منابع (میلیون ریال)
۱	۸۷/۱۰/۳۰	۴۶۸،۵۹۹	۱/۰۵۶/۸۴۰
۲	۸۸/۱۱/۳۰	۷۵۶،۹۵۴	۱/۱۶۴/۰۸۳

۷- آیا تجربه بر اساس مدل یا تئوری خاصی بوده است؟ (ذکر ماخذ) ندارد

۸- آیا در تدوین تجربه از مشاور استفاده شده است؟ (ذکر نام مشاور): ندارد

۹- محدوده زمانی و مکانی اجرای تجربه را بیان کنید: مدت اجرای طرح از تاریخ انعقاد قرارداد به مدت یکسال شمسی می باشد و در صورت توافق برای دوره های بعد برای طرفین قابل تمدید است.
مکان طرح : کلیه دفاتر خدمات بانکی مستقر در روستاها

۱۰- مخاطبان اصلی تجربه چه کسانی هستند و چه آموزه هایی برای آنان خواهد داشت؟ پیرو سیاستهای دولت در توزیع سهام عدالت برای حمایت از قشرهای ضعیف اختصاص یافته است و با توجه به شرایط پست بانک و ضریب نفوذی که پست بانک در مناطق روستایی دارد پرداخت این سود در فاز اول که شامل ۱/۵ میلیون نفر می باشد و به ترتیب عبارتند از :

- کمیته امداد امام خمینی

- اداره بهزیستی

- نیروهای مسلح مستقر در روستاها

این طرح باعث :

- رضایت روستاییان و سازمانهای طرف قرارداد با بانک شده است.

- امکان پیاده سازی بهینه برنامه های حمایتی دولت در بخش روستایی و کشاورزی

- افزایش رفاه و کاهش محرومیت های اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی در بخش روستایی

- مشتریانی که نزد بانک حساب دارند به سهولت و سادگی بیشتری می توانند یارانه نقدی خود را دریافت دارند ، همچنین می توانند با توجه به صرفه و صلاح خود نسبت به نگهداری وجوه خود در حسابهای دفترچه اقدام نمایند.

- افتتاح دفتر حساب برای روستاییان ، فرصت حضور در قرعه کشی سالانه را برای آنان فراهم می سازد

- ارائه خدمات مالی و بانکی در قالب پیشخوان دولت بدون مراجعه روستاییان به شهرها

- ارائه فضا و امکانات مالی و بانکی مورد نیاز به سایر نهادها و سازمانها جهت فعالیت در روستا

- جلب سرمایه گذاری بخش های مختلف و ایجاد اشتغال و رشد و شکوفایی در بخش اقتصادی خانوارهای روستایی

- کاهش تصادفات ، آلودگی هوا و جلوگیری از مسافرت های غیر ضروری
- افزایش اعتماد و اطمینان ساکنین روستا به انجام ارائه خدمات مالی و بانکی از طریق دفاتر خدمات بانکی
- اشاعه فرهنگ اندوختن و تثبیت آن در اقصی نقاط روستایی کشور که تاکنون سایر بانکها در انجام آن موفق نبوده اند.

۱۱- آیا این تجربه قبلا به مراجعی ارائه شده است؟ (ذکر مرجع)

۱۲- مهمترین درخواست و راهنمایی مورد نیاز برای تدوین و ارائه شایسته این تجربه: از آنجا که هدف از تامین مالی گروههای کم درآمد و فقیر ایجاد زمینه برای فعالیت های درآمد زا می باشد باید از مقدار اعتبار مورد نیاز برای فعالیت های درآمد زا و یا ایجاد اشتغال در مناطق روستایی بیشترین استفاده را کرد.